א א מיי׳ פ״ט מהלכות איסורי מזבח הלכ׳ יא:
ב ב מיי׳ פ״ט מהלכות ערכין הלכה יד:
ג ג מיי׳ שם הלכה יב:

הקדיש זכר לדמיו קדום קדושת הגוף • להכי נקט זכר דקרב הוא עצמו עולה ולא הוה נקט בהמה סתם הוי דמיכבה קדום קדושת הגוף וקרב אלמים ומשמיען ליה ר׳ יהושע במסכת שקלים (דף ו׳) ומייתי לה בתמורות פרק קל״ח קדשים (דף כ׳) במקדיש נכסיו זכרים עצמן יקרבו עולות ונקבות ימכרו לנרכי אלמים ויבא בדמיהם עולות ומיהו נראה לר׳ אליעזר דמי דאמר סתם זכרים ימכרו לנרכי אלמים ודמיהם יפלו לנפל נכסים נקבה הבית *לפי שם שהיה רבא ר״ל מתחלה סתם בהמות פירקין המקדיש זכר אין קדום קדושת הגוף לא קנה ליה מידי ממתני׳ דשקלים דים לחלב בין מקדיש נכסיו סתם לפירש בהדיא לדמיו : **גמר** הענבה מלי *למימר תתח תתח מקדשים ולפי שהמעשר ובכור שוין בכמה ענינים נקטיה:

הקישן הכתוב לנדרים • אינו מן (קן) הכריעתא בתמורה פרק אלו קדשים (דף יז:) ובנא מפרש בן בפני עצמו ולקמן (דף עו:) בשמעתין יש בריעתא אחרת דמפקא תמורת וולדות מזכר ונקבה ופליגא אתא דבי רבי ישמעאל דהכא כדמפרש בתמורה (דף יז:) וכן פי׳ לקמן בקונטרס והכוח תנא נמי נפקא שפיר *שהקישה תמורות וולדות לגוף הקרבן דבגוף הקרבן אחיי לא זכר ולא נקבה אלא דמיתורא דרשינן נמי תמורות וולדות מתמתא לא בריכא דהקישא דלעיל דמקיש תמורתו ו׳ : **טוב** ברע מיבעיא ל׳ הך סוגיא דפ״ק דתמורה (דף מ׳) ובגא סבר אין מהיכין (עוסקין) מן הדין ודלים התם בע״ח ותאביי לא חשיב ליה דינא דמי גרעי ונקט הכא דרשא דאביי לפי שפשוט לו יותר וכהאי נוונא איכא בסנהדרין (דף נ״ה) נבי אין דומין אל הענגים אלא ביום ומייתי עלה דרשא דאביי דביום ולא בלילה ובבכ״ק דרשא דמשיך ליה מלי ולא לאוכיב) ואין לתמוה מהא דאלו נסרפין (סנהדרין עו׳) איכא דיפסל בגבי בתו מתמוטתו דאמר ר״ן ג׳ בת בתו עגום על בתו לא כל שכן וחשיב ליה (לו) אביי גלוי מילתא ספי מרבא ד׳) (ולא) נמרינן מהדדי ה) דבגי אחותו אינו אמר מעשה לא לגולי עגמא לבת אביו ובת אמו מעשה לאין מהיכין מן הדין ולא חשיבא ליה גלוי מילתא בעגמא היינו מעשה דסמיה דקרא מעמע שבא לעגמא בת אביו לו בת אמו : **טוב** ברע מיבעיא • ואם תאמר לגמרא אינקרע מעשה סיפא דקרא והיה הוא ותמורתו יהיה קודש ז׳] וי״ל דהוה מלי למיכתב בסיפיה ואם אמר ימיר טוב ברע לו רע בטוב : **ומודה** ר״ש בגבע מום מעיקרו • למאי דאמרינן בסמוך דרב סבר כר״ל [דאמר סתם] ו) לרבנן קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה ויתם דמודה לרבנן אבל למאי דמסקינן דסבר כר׳ יוחנן לרבנן אחד זה ואחד זה היו בכלל העמדה והערכה אם כן מודה למאן ויש לפרש דנקט הכי דלא תיסק מדעתא עעמא דמתניתין מעשה דאין פודין ז) לאכילה לכהנים ולא מעשה העמדה והערכה דלא בעינן בקדשי מזבח העמדה והערכה ח) ולכך בריסא דקדש מומן יפדו ומשמע קמ״ל דעעמא דמתני׳ מעשה העמדה והערכה וכדרבינן בסמוך מלגא קתני ואם נעשו מריפה ובריסא דקדש מומן מודה רבי שמעון דלא בעי העמדה והערכה ומשמע מעשה לאיכא למיעבד דבלעי מתני׳ דכדרבינן לא בעי מומן בבמת יחיד ולא אוקמה בשוחטו בפנים שלוקה דקתני בבמתי׳ השוחט בחוץ תוס׳ חיצוניות ג) השתא ומה רע בטוב וכו׳ פי׳ רש״י טוב ברע כשהיא סכנים טוב של הקדש ברע שלו חולין ורע בטוב ל״ר רע של הקדש בטוב של חולין לי״ד ד״א בבמתי׳ דהתם דפ״ק דתמורה אבאר איזהו טוב ברע בעלי מומין שקרם הקדישן אין מומן לבד בטוב ברע בטוב ל״ר דכי מביעיא מעמע הכא דכולה קרא דטוב ברע מיותר למידרש הכי ותיסה דהתם מעמע דלאביי לא מיתתיינן אלא בטוב) בחד ולא רע בטוב ולרבא לא מיתתיינן תרוייהו טוב ותשתא לא הוי המסקנא דהכא לא כאביי ולא כרבא דהתם צע״ק ט) מאי מעמאוכו׳ וא״ת מאי בעי פ״ם דאין עושין תמורה הא הוי מעמא דאי משום פ״ר קרבן ששמו קרבן הוי נמי לאו שמו קרבן ואי פ״ר דילפינן מעשר בהמה שקודש קודש מומן דמיו לגזבה שפיר הוי קדושת מומן לתקדישן לא קדוש מומן לתקדישן הכי הוא ל״ל דכיון דמיו לגזבה הוי קדושת הגוף לעשות תמורה כמו בעלי מומין שעושין תמורה ומש״ה בעי מאי מעמא׳תוס׳ חיצוניות: ו] אותה לטעמיה בעלי מומין מעיקרו ודוקא שהקדישו לגזבה אבל לבדק הבית אדרבה סתמיה דקרשי הם בעלי מומין מעיקרן דאסור להתפס תמימין ל״ב ואפ״ה אית לית דתני דאינו חיה ועוף ר״ל אם הקדישן ל״ה דאין לומר בקדשי מזבח דהא ודאי אין לעופות פדיון אפי׳ מתוכר אבר כדיהבן בפ׳ המנחות והנסכים העופות והצעים והלבונה וכלי שרת אין להם פדיון לא נאמר פדיון אלא בבהמה׳ תוס׳ חיצוניות : וז״ל הא״ל הקדישן זכר לדמיו וכו׳ פירש רש״י שימכרו ויביא ברמיו עולה ולהכי נקט זכר דחיי עולה משום דרובא דמתנדבי ומייתי קרבן עולה מייתי משמע פפי׳ דה״ה נמי אם הקדיש נקבה לבדק שלמים וכו׳ תמוה הא עלה דהתם מקשה דלא הקריבו לעולה ולפמ״ל דהקדישו לגמרי ויהיו דמיו קדושים בהם אפי׳ לפה ומיהו הקדיש הוא לבדק הבית ונקמ״ל כיון שהוא דאוי לגזבה בבמ״ם שקלים ומייתי לה בתמורה דמקדיש נכסיו זכרים יקרבו עולות ונקבות ימכרו לנרכי שלמים ויביא בדמיהן עולות והשתא ניחא דנקט זכר ואפי׳ ר״א דאמר התם זכרים ימכרו לנרכי עולות ונקבות ימכרו לנרכי שלמים שהם דהוו דוקא משום דהוו עולה דמיהם ל״ל דוה לא קשה כלל לאביי דיהודעינן מק״ו דאמור להתפס בסמילא דעבוא בדבהמה דאמר אמאריר ל״ל דוה לא קשה כלל לאביי דיהודעינן מק״ו דאמור להתפס בסמילא דעבוא בדבהמה דאמר אמאריר להכי מ״ם לא לכתוב כאן נבי לא יחליפנו ולא ימיר טוב ברע ולא רע בטוב אלא בסיפא דקרא לכתוב בגבי נאם המר ימיר טוב ברע ולא רע בטוב : ח) ולכך בריסא דקרבן מומן יפדו וכו׳ וז״ל הרא״ש ז״ל והלכך בריסא דקרבן מומן יפדו דבריסא דקרבן מומן יפדו ל״ל דאם הקדיש לגזבה לא

זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו מיבעיא ליה אמרי רב כרבי שמעון בן לקיש דאמר לרבנן קדישי בדק הבית היו בכלל העמדה והערכה קדשי מזבח לא היו בכלל העמדה והערכה ולא מיתוקמא מתני' כרבנן דקתני סיפא ואם מתו יקברו (אמר) ממאי דהאמתו יקברו משום דבעי העמדה והערכה הוא דלמא משום **דאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים הוא אמרי אם כן ניתני אם נעשו טריפה יקברו ואיבעית אימא לעולם רב כרבי יוחנן סבירא ליה ותני זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו: אבל קדם הקדשן וכו': מנא הני מילי דתנו רבנן °צבי מה צבי פטור מן הבכורה אף פסולי המוקדשין פטורין מן הבכורה אוציא אני את הבכורה ולא אוציא את המתנות תלמוד לומר איל מה איל פטור מן הבכורה ומן המתנות אף פסולי המוקדשין פטורין מן הבכורה ומן המתנות [ו]אי מה [2]צבי ואיל חלבן מותר אף פסולי המוקדשין חלבן מותר ת"ל *אך חלק אמר מר אוציא את הבכור ולא אוציא את המתנות מאי שנא אוציא את הבכור שאין שוה בכל ולא אוציא את המתנות ששוות בכל ת"ל איל אמר ליה רב פפא לאביי אי מה צבי ואיל יאין אותו ואת בנו נוהג בהן אף פסולי המוקדשין אין אותו ואת בנו נוהג *בו א"ל למאי מדמית להו אי לחולין אותו ואת בנו נוהג בו ואי לקדשים [1]אותו ואת בנו נוהג בו אמר ליה אי הכי גבי חלבו נמי נימא הכי למאי מדמית להו אי לחולין חלבן אסור ואי לקדשים חלבן אסור אלא לאו מי אמרת אך ולא חלבן אימא נמי אך ולא אותו ואת בנו רבא אמר אך לאותו ואת בנו הוא דאתא וחלבו מדמו נפקא דכתיב °רק את דמו לא תאכל מאי דמו אילימא דמו ממש לא יהא אלא דמן דצבי ואיל אטו דמן דצבי ואיל מי שרי אלא דמו חלבו וליכתוב רחמנא חלבו אי כתב רחמנא חלבהוה אמינא אהני היקישא ואהני קרא אהני היקישא למעוטי מכרת דכי כתב כרת אאוכל חלב בהמה הוא דכתיב שנא °כי כל אוכל חלב מן הבהמה ואהני קרא למיקם עליה בלאו בעלמא להכי אפקיה רחמנא בלשון דמו ולמה לך מה דמו בכרת אף חלבו בכרת והא תנא אך ולא חלבו קאמר ה"ק אילו לא נאמר דמו הייתי אומר אך ולא חלבו עכשיו שנאמר דמו לאותו ואת בנו הוא דאתא: ואינן יוצאין לחולין: מנא הני מילי [3]*דת"ר °תזבח ולא גיזה בשר ולא חלב ואבלת ולא בלבלך מכאן אמרו חכמים אם אין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים

*) שאין פודין את הקדשים להאכילן לכלבים

*) [פסחים כט. וש"נ]

איכא

מזה לבי ואיל פטורין מן הבכורה ומן המתנות ט'. בשמעתין משמע דאי לא כתב אך הוה דרשינן נמי מה לבי ואיל אין אותו ואת בנו נוהג בו ותלבו מותר ולעיל בסוף פ"ק (דף יב.) דרשינן נמי מה לבי ואיל אין פודין אף פסולי המוקדשין אין פודין ותימה מגלן כל הנך דרשות דתלמא מסורת הש"ס

לבי ואיל כתובין וכולהו לריבי כדמפרש לקמן פרק פסולי המוקדשין (דף נג.) ד) וי"ל דהתם נמי מפרש חד לבכורה ומתנות והייטו כדמפרש הכא חד מלבי וחד מאיל עוד מפרש התם (חד לבכורה) חד לכדרבי יצחק ורבי אושעיא כמו שמפרש ר"ם המרביץ והמגהיג שור של פסולי המוקדשין לוקה גוף אחד הן ונשמן הכתוב שני גופים והייטו מלבי ואיל דחד שור דפסולי המוקדשין עשאן הכתוב שני גופים וכשמגיגו לבדו כאילו מגהיג לבי ואיל ביחד וחייב משום כלאים ואיידך חד לכדר' עקיבא דמתיר אפי' לעובד כוכבים או לכדרבי אלעזר הקפר פ' שני דחולין (דף כח.) מה פסולי המוקדשין בטועים בחיטה אף לבי ואיל כן ומלבי לחודיה הוה ידעינן איל דמלבי ילפינן כל חיה [ה] ואידך לכדרב מרי דמה לבי ואיל דאין פודין ותלבו מותר ואותו ואותו ואת בנו דכתי למידרש בסמוך אי לאו אך לבי ואיל דדרשינן מיניה בכולה ומתנות דמשמע שרוצה ליתן להם דין חיה [ו] ואי כתיב אך לחייב על חלבה ואותו ואת בנו כדמפרש בין לחולין מדמית ליה בין לקדשים מדמית להו ובסמוך דקאמר וולדן וחלבן היכי דמי אי דאיעבר וולדן ואיתיליד אחר פדיון ולד לבי ואיל הוא לאו יתורא איכא אלא ממילא פסיקא ליה דהוי כולה לבי ואיל: **אי** מה לבי ואיל אין אותו ואת בנו נוהג בו. לא מצי למיפרך מה לבי ואיל טעון כסוי אף פסולי המוקדשין כן דבהדיא דרשינן פ' כיסוי הדם (חולין דף פד.) גבי פסולי המוקדשין על האדן תשפכנו כמים °מה כו': **רק** את דמו לא תאכל. אי הלי קרא גבי בכור כתיב והרבה תימה דלא מייתי רק "את הדם לא תאכל דכתיב גבי שאר פסולי המוקדשים ואין להקשות דילמא אינעריך לאמשה לאוין האמורין בדם דמפרשי פ"ק דכריתות (דף ז:) דהא טובא לאוין כתיבי יותר מה' חד בויקרא וחד בנו את אחרן ותרי באחרי מות ו' ברלה הרי ח' בר מהאי דבכור ומשמע דרים להו [ז] למילתא אחריתי: **ואהני** קרא למיקם עליה בלאו. ות"ק אדרבה כיון [ח] דמהדריה הקרא הדר לגמרי אף מכרת כדתניא לקמן גבי פסולי המוקדשין הגוזז והעובד בהם סופג מרבעים ולא אמר איקום בלבי ואיל ומפקינן לגמרי מלאו וכי כתיב חזבח ולא גיזה איסורא בעלמא אלא [ט] אמר אהדריה לאיסוריה הה"ל וצריך לאלק ומהיה דגזוז והעובד בהם נמי קשה [י] על מה שפי' טעמא ט) ולא ממשו אסור ואין לוקין עליו כגון גיזוי עובדי כוכבים דהשתא כי לא אשתרי טעם לפנם כמו נבלה מסרחת וכי הדר אסר גיזוי עובדי כוכבים במדין איסורא בעלמא אית ביה בלא מלקות (עי' בתוס' זבחים ע"א): ט) ר"ל אלא אלא אסר אלא דלבו: אחני הקישא. דאיתקיש פסולי המוקדשין לבבי ואיל דלמעוטי חלבן מן בכורה דאמר ר"ש ור"ל דלא מוקי וכו' כרבנן דקתני אם שור ואם שה ונתן לכהן וכו' ת"ל אך. מעטם פסולי המוקדשין שחלבן אסור:

[פסחים כט. שבועות יח: תמורה יז. לקמן:]

שיטה מקובצת

ג) אי מה צבי ואיל חלבן וכו'. קל"ל אמאי לא פריך אי מה צבי ואיל ג) חלבן מותר וכו' ובי"ת ה"נ ותא תנן במתני' וולדן וחלבן אסור ונ"מ דלא הוה מצי לשנויי כרשב"ג לקמן ואולי דגרסי חלבן ב) ומחלבו קא פריך מיהו קשיא לן דהא קאמר בתר הכי דכי כתיב כרת אאוכל וכו' ומשמע דחלבן גרסי. גלינן תוס' חיצונית: ב) דת"ר תובה ולא גיזה וכו'. וה"מ לעבודה נמי דשמעינן מהאי קרא דשניהם שוים. תוספות חיצונית: ג) בשר ולא חלב. הקשה ר"ן דהא ב"ת ב"ב, שמיני דריש דחלב פסולי המוקדשין אסור ממפריסי הפרסה ממא ואין לומר דהא דקאמר הכא ולא חלב הייינו לחלוב דוקא אסור כמו לגזוז דאסור ואפ"ה ניות שרייא וכן לחלבה אסור והחלב שרי אי לאו דת"כ דהא בתולין שרי ש"מ דמקרא דהכא דריש אסור בחלב גופיה וי"ל דבת"כ איצטריך עיקר קרא לתמורי פסולי המוקדשין ובת"כ פ' שמיני פ"י. גלינן תוס' חיצונית: ד) וי"ל דהתם נמי וכו' ול"ל הראש לקמן בפרק בל פסולי המוקדשין וי"ל דנ' צבי ואיל כתיב מחד מייהו דרשינן שפטורין מן הבכורה ומן המתנות חד מצבי וחד מאיל ואיידך צבי ואיל חד לבדר' עקיבא וחד לבדר' אלעזר, הקפד ור"ש מפיק פסוקא דבכור' ומתנות מחד דצבי פטור מפטיגים ואיתר ליה איל לבדר' אלעזר והא דבעי לבדרש מנין אי לאו אך דאין אותו ואת בנו נוהג בו ותלבו מותר הייינו מהתוא צבי ואיל דדרשינן מניה בכורה ומתנות דמשמע ליה לאין לו כל דין חיה. ה) וי"ל תוס' חיצונית ואו' הר"ר מנוח דלא דמי דתתם לא אסרה תורת בפי' גיזה אבל הכא דקרא כתיב למיסר חלבו בפי' לא שייך לומר אחרי' לאסורייה קמא לכרת כיון דאיכא חיקישא וגבה גיזה פי' הרב יוסף מאורלינש במעם כעיקר בפ' גיד הנשה ושם פי': וי"ל הראש ז"ל וי"ל דלא

עין משפט נר מצוה

כד א מיי' פ"ב מהל' איסורי מזבח סל"י: כה ב מיי' פ"ז מהל' מאכלות אסורות הל"ח עוש"ע יו"ד סי' סד סעיף ח:

כו ג מיי' פ"ב מהל' מחוסרי מקואות הל"ד עוש"ע יו"ד סי' כח סעי' ז:

כז ד מיי' שם הל"ב:

ל"ק מ"ז

[פסחים כט. שבועות יח: תמורה יז. לקמן:]

ל) [ע' תוס' חולין נמ: ד"ה נבלת כו' מה שמתנו בפסח הכ"ל מתולנ"ינ"ם וכ"מ כתיב לא ובל"ב תוס' פ"ז כו. ד"ה אמר ר"י אמר תוס' ביצה יב. ד"ה הנוהגים]

מ) מדבני רבינו גרשום דלא גרס מלא לאו מי אמרת וכו' ורק גרס אמר ליה אבי וכו' ואולי דגם ג' דינן מלא הוא ע"ש והוא ר"ת אמר ליה אבי וכו' רבינו הגהות הגמון:

הגהות צ"ק [מ] הם דאגב שהקקיש למזבח מקדישין תמידים ומומלה דתנא: [כ] מומן וכו' מתו יקברו הם ס"ד והסבר שיך לעיל. [ד] ש"מ דקרא: [ד] והעברה הם ס"ד ות"ס"ב ד"ה כו' יתמן ומיכה דלא יש לומנה: [ה] ואידך לכדרב מרי דמה לבי ואיל דאין פודין ודבעי למידרש בסמוך דחלבו ואותו ואת בנו מותר אי לאו כו': [ו] ולהכי כתיב: [ז] ומכילתא מוקמא: [ח] הכהיה קרא הדריה לגמרי אף לגבי: [ט] אמרי: [י] על מה דאמרי' טעמא ולא ממשו אסור דלעולי עובדי כוכבים ולין לוקין עליו דכיון דאשתרי טעם לפנם כמו נבלה מסרחת ואיתו ע"ש לגבי דאמרי' מגיזוי עובדי כוכבים ולין לוקין עליו דכיון דאשתרי טעם לפנם כמו נבלה מסרחת ואיתו ע"ש לגבי דאמרי' מגיזוי עובדי כוכבים ולא לגבי מלקות ואיתו ע"ש לגבי דאמרי' לגבי מלקות:

הגהות הב"ח (מ) רש"ל ד"ה זו דברי ר"ש וכו' והעברה דתנן ר"ש וכו' לא הוי בכלל מעבל דקרא וכו' תעיב דקדשי מזבח: ניתנו הם ס"ד ות"ס"ב ד"ה כי ממי ד"ה כי דלא מוקי וכו' כרבנן דקדקי כפיפא וכו' מתו יקברו אלמא דקדשי וכו' העמדה והערכה הם ס"ד ות"ס"ב מ"ה מדקתני סיפא גבי קדם וכו' קדישין במומנן הם ס"ד ות"ס"ב מ"ה מ"ל דמאי דתנא דמתני' וכו' והערך לאותה הם ס"ד דעמא דמתני':

ור דברי רבי שמעון ומחלוקתו: אמרי רב. סבר לה כריש לקיש דאמר בסוף מסכת תמורה לרבנן קדשי בדק הבית היו בכלל [העמדה והערכה] קדשי מזבח לא היו: ולא מיתוקמא. הא מתניתין דבכורות כרבנן משום סיפא דקתני אבל קדם הקריישן למומן אם מתו יקברו ואי רבנן כיון דאמרי דקדיש מובח לא היו אם מתו יפדו איבעי למחני וכו' שמעון מיתוקמא רישא וסיפא דהא אמר קדשי מזבח היו בכלל הלכך כי קדם הקדיש למומן יקברו אבל בבעל מום מעיקרא היינו דקדם מומו לתקדישו מורה דנמדה אבל לרבנן זה וזה נפדין מיבעי ליה: אמרי אכתי יכול נמי לאוקומא כרבנן דאמרי קדשי מזבח לא היו דמאמר דהאי דקתני אם מתו יקברו משום דבעי העמדה והערכה לחיבא דקדם הקדיש למומן ולא אפשר דמתו: דילמא. לרבנן נמי אע"ג דאמרי קדשי מזבח לא היו מ"מ דהאי הכי אמרינן יקברו דאין סודין את הקדשים וכו'. אבל היכא דקדם מומן לתקדישן נפדין דלא חשיב כ"כ הקדש: אמרי א"כ. הוא דמשום הכי יקברו דאין פודין לכלבים ליתני אם נעשו טרפה יקברו דמשמע דאע"ג דאכתי הוו חיים ואישער לתעמידן ולהערכין אפ' הכי יקברו דאין פודין לכלבים אבל מדמיירי לאחר מיתה אם מתו יקברו ש"מ משום (הכי) דהוו בכלל העמדה והערכה אלא מיתוקמא כר' שמעון ולא רבנן: ואיבעי' אמא לעולם מיתוקמא נמי כרבנן ורב כר' יוחנן סבירא ליה דאמר בפ' אחרון דתמורה לרבנן אחד קדשי מזבח ואחד קדשי בדק הבית היו בכלל ומודין בבעלי מומין מעיקרא. אי הכי זו דברי רבי שמעון ומחלוקתו איבעי למיתני אין (תני) הכי [נמי]: מנהני מילי. דספולי המוקדשין שקדם הקדיש למומן פטורין מן הבכורה ומתנות: דת"ר. אין כאשר יאכל את מחצי ואת האיל מה צבי פטור מן הבכורה דכתיב בבקר ובצאן הזכר תקדיש וגו' ולא מצבי: אף פטולי המוקדשין פטורין. דפרשה זו מיירי בפטולי המוקדשין דכתיב הממא והטהור דאע"ג דפטולי המוקדשין נינהו כיון דקדם הקדישן למומן עדיין יש להן קדושה ופטורין מן הבכורה ופוארא וקדשו קדושת הגוף קודם שתרמטו: אוציא אני את הבכורה. שיפטרו מן הבכורה ולא אוציא את המתנות אלא יתחייבו במתנות: ומאי שנא. דלפטרו מבכורה ולחייבו במתנות אילימא משום הבכורה קילא דאינה שוה בכל שאין בכור אלא זכר אבל מתנות נוהגת בין בזכרים בין בנקבות ת"ל איל לחכי כתיב איל דשמור דכתיב אם שור ואם שה ונתן לכהן וכו': ת"ל אך. מיעט פטולי המוקדשין שחלבן אסור:

אל למאי קא מדמית להו אי פטרת להו מבכורה ומתנות היכא דקדם מום קבוע להקדישן קא מדמית להו לקדשין גמורין וכי קא מחייבת על חלבן בבכורה ומתנות היכא דקדם מום קבוע להקדישן קא מדמית להו לחולין גמורין. אבל אי פטרת להו מאותו ואת בנו לא מדמית להו לא לקדשים ולא לחולין: אי הכי. חלבו נמי לא ליכתיב אך למעוטי נמי דלימא נמי למאי מדמית להו: אל ת"ל אבל אי ואי אותו ואת בנו: אלא. מאי דמו דאסר הכא וראי לא אסר אלא חלבו: אחני הקישא. דאיתקיש פטולי המוקדשין לצבי ואיל למעוטי חלבן מן כרת כי היכי דאחלב צבי ואיל ליכא כרת: ואהני קרא. רק את דמו לא תאכל למיקם עליה בלאו בלעלמא ולא בכרת: לחכי. כתיב חלבו בלשון דמו לומר לך מה דמו דצבי בכרת אף חלב פטולי המוקדשין בכרת: והא תנא אך

ז) מדברי רבינו גרשום דלא גרס אלא לאו מי אמרת וכו' ורק גרס אמר ליה אביי וכו' ואותו דגם גי' דילן אלא הוא ס"ש ואות ר"ת אמר ליה אביי וכו' רבינו הוא הגמון:

הגהות צ"ק [ה] הם דאע"ג שקדישין למזבח מקדישין מומיים ומומלי דמקרא כו': [ב] מומין ואם מתו יקברו הם"ד ובשאר שיר לעיל. [ג] ס"מ דקדיש: [ד] והערכה הם"ד ותמ"ב ד"ה כו' יומן ותיכת ודלא יש לומחן: [ה] ואיתיך לכדרב מרי דמה לכי ואיל אין פודין ודבעי למיודע בסמוך דחלבו ואותו ואת בנו מותר אי נאמר: [ו] ולסבי כתיב: [ז] כמכילתא דמילתא: [ח] הכדיה קרא הכדיה לגמרי אף לכרת: [ט] אמרי: [י] על מה דתמרי' טעמו ולא ממאן אסור דלפטי מגיעולי עובדי כוכבים ואין לוקין עליו דכיון דמיקרבי טעם לפנים כמו נבילה מסרחת כי הדר אסר גיעולי עובדי כוכבים ולא

לאתויי חלבו. דאסור ולאתויי שומנו בחוץ דחייב לא אמרינן משום דא"כ ליכתוב לן למימר בדוקין שבעין ועוד *סיפא קתני לקמן השומנין בחוץ פטור וכללא דריש לא אלטריך לאתויי חלבו דסרי דהשתא ולדן דכגופן דמי דעובר ירך אמו הוא סרי כל שכן חלבו דמיא בעצמא הוא: **הא בעלי מומין מיפרקי.** לותם שנתעברו קודם פדיון וגולדו לאחר פדיון וכגון שהפסן לגוש זבח דאלימא קדושתייהו למיתפס פדיונן וכשהוא מתפסין לגוש זבח אין מתפסין לכל זבח שילה הא לגוש אותו זבח מתפסין והיכי משכחת לה פירוש הוא כלומר היכי משכחת תירוצא דמילתא דמשמע בעלי מומין נפדין ולגוש זבח אחר לא יתפיסס אלא היכי עביד דמתפיסס לגוש אותו הזבח ונפדין במומן כשיפול בהן מוס: **נימא תסוי תיובתא דרב הונא.** דאמר לעיל כונסן לכיפה והן מתוסין: **ואיידי דתני רישא נפדין תמימים.** דמידום הוא דאפילו תמימים נפדים: **ושמחטן בחוץ פטור.** סיפא דבריתא לעיל (ה) אקדשים שקדם הקדשן את מומן קלי ואפילו הכי פטור דאין חייבין על שחיטת חוץ אלא על המתקבל בפנים כדתנן בזבחים בפרק פרת חטאת (דף קיב.) בעלי מומין בין קבועין בין עוברין שהקריבן בחוץ פטור ומפיק טעמא מהאי קרא ואל פתח אהל מועד לא הביאו הא כל שאינו ראוי לבא אל אל פתח אהל מועד אין חייבין עליו: **רב נוסן מתני מייב.** כדתקני מתני': **ומוקי לה בדוקין שבעין.** דמתקבל בפנים הוא: **ואליבא דרבי עקיבא.** דאמר בשחיטת קדשים בפ' המזבח מקדם (דף פד.) אם עלו לא ירדו. דוקין טולא כגון (ישעיה מ) הנוטה כדוק שמים ולהכי לא ירדו דאין מומן ניכר כל כך הכי תנן בזבחים בפ' המזבח מקדם הלילות לו (דף פד.) ר' עקיבא מכשיר בבעלי מומין כלומר דאם עלו לא ירדו ואמר רבי יוחנן בגמ' לא הכשיר רבי עקיבא אלא בדוקין שבעין המלא וכשירין בעופות והוא שקדם הקדישן את מומן ל"א (ו) דוקן שם לו מוס בעפעפים ולהכי קרי לעפעפים דוק[ן] על הענין כרקיע דהכי אמרינן בספרי לגודות הענין דומה לעולם קטן שעפעפים [ב] כנגד הרקיע ונתחתון כנגד האדמ' והלבן שמקוף את הענין כנגד ים אוקיינוס שסובב את העולם והשחור שבו שהוא עגול דומה לגגגל חמה: **קדושה דמיים.** שכבר נפדו: **ויאכלו במומן.** ימתינו עד שיממו ויאכלו לבעלים בבכור ומעשר שאין נפדין אלא נאכלין במומן אלמא כיון דלא מלי קרבי כדאמר במס' תמורה (דף הי: ע"ש) אך בכור שור וגו' הן קריבין ואין תמורתן קריבין נאכלין במומן לבעלים הכי נמי ליעבד הכי: **והא בהמה לא אלימא למיתפס פדיונה.** הילכך מתה: **מנין לתמורת פסולי המוקדשים שמתה.** כגון דלאחר שנפדו הקדשים נתפסין בתמורה דלא מלו למיקרב: **ממעלה הגרה עמא הוא.** דסיפיה דקרא כהיב טמא הוא לכם ג) ודרשינן הכי יש לך דבר שיש בו סימני טהרה ואסור באכילה ואיזו זו תמורת פסולי המוקדשין: **ממשמעותם.** מפרש בתמורה (דף כא:): **לתמורת אשם שנהנה רועה.** דאשם לא קרב נדבה הלכך תמורתו לא קרבה והא טמא דקרא ה"ק הניחוהו עד שיהא טמא כלומר שיפול בו מוס: **כל שבחטאת מתה.** ותמורת חטאת היינו אחת מחמש חטאות מהות: **דאיכא נלו.** לא תאכלו ממעלי הגרה: **ואבע"ל.** לסכי אתא ממפריסי הפרסה דמשמעי בחטאות המתות לקיים דבר הבא ממומין שבעין לאחר פדיון דנפקא ממעלי הגרה לדבר הבא ממפריסי הפרסה חטאות המתות: **מתני' המקבל נלן ברזל.** אשם לו עובד כוכבים בהמומין בדמים קלובין ולאת לו לותן דמים עד עשר שנים בין מתו בין הוזלו ולותן גלדות שיהו להן עד לאותו זמן יהיו ביניהם: **ולדותיהן** ולדותיהן

ותמורה שלאחר פדיונו מתה. ואם תאמר מאי שנא מולדות דלאחר ובתמיד לאחר פדיונן דהשבינן לעיל ולד לבי [ויל ד] ויש לומר דולדות אין בהן קדושה אלא מכח אמן וכיון שנפדים פקעה קדושתו לגמרי כלבי וכאיל ואמ"ג דאיכא איסור בזיה ועבודה אין כח לאיסור מועט *זה שיחול על ידו קדושה על הולדות אבל תמורת קדושה *(בהיה) וכיון דגלי קרא שחלה על בעלת מום הכובע חלה ה"ה לאחר פדיונן אלא דלא קרבה אבל תמורה דלפני פדיונן קרבה ועדיפא מולדות דלפני פדיונן דאיכא מ"ד לעיל לרעייה וכן מוכח לשון הקונטרס דבסמוך גבי מנין לתמורת פסולי המוקדשין שמתה ופי' רש"י כגון לאחר פדיונו דלא מלי למיקרב והא דאלטריך קרא דממעלי הגרה בסמוך נלאו אתא דמסברא ידעינו דלא קרבה כדאמר רב נחמן הכא וכה"ג אמר בסמוך גבי ממם חטאות ועוד יש לפרש דקרא וסברא לריכי דאי לאו קרא הוה אמינא לא לא קדשה כלל כלבי ואיל דולדות דלאיעבר ואוליד לאחר פדיונן ואי לאו סברא הוה אמינא *ירעה וטמא הוא דקרא[ג] הוי ימתין עד שיהא טמא ויפול בו מוס כדפי' הקונטרס בסמוך והא דפריך רב עמרם ותיתכיל במומה לבעלים אסברא דרב נחמן פריך: **תלמוד** לומר ממעלי הגרה. והא דדרשינן בפ"ק (לעיל דף ו.) יש לך דבר שהוא מעלה גרה ואי אתה אוכלו כגון טהור שגולד מן הטמא אתה דרש מרישיה דקרא ואת אלה לא תאכלו והכא דרש מסיפיה דקרא טמא הוא לכם ה) אי נמי תרי קראי כתיבי: **אלא** כי אתא קרא לתמורת אשם. והכי פירושא דבריתא מנין לאשם חטאות מהות וכגון באשם רועה וטמא הוא הייו שירעה עד שיסתאב כדפירש הקונטרס: **כל** שבחטאת מתה באשם רועה. אומר רבינו תם דרעייה מדרבנן היא ולפי שתקנו חכמים רעייה נקט בכל דוכתא באשם רועה אבל הילכתא הכי איתא מדאוריתא דכל שבחטאת מתה באשם קרב עולה כדאמר בפסחים שלהי (סוף) פרק אלו דבריס (דף עג.) אשם שיתקן לרעייה ושחטו כשר לעולה ושם עיקרשי לה: ***העמיד** גלות תחת אמותיהן. פירש הקונטרס שפתח לו [ד] הפתח להיות לו כח בולדות ואמר לו אם יאותו הבהמות תעול הולדות המגיעות לאחלקין ויהא תחת ידי [ה] באותן דמים ובפירוש משמע בגמרא כמו שפירשתי לשם אבל בתוספתא קתני מתו האמהות והעמיד הולדות: **אין**

לאתויי חלבו אמר מר אין נפדין תמימין ואין מתפיסין לכל זבח שירצה תמימים הוא דלא מיפרקי הא בעלי מומין מיפרקי לכל (ו) *שירצה הוא דאין מתפיסין הא לאותו זבח מתפיסין היכי משכחת לה דמתפיסין לאותו זבח ונפדין במומן נימא תיהוי תיובתא דרב הונא אמר לך רב הונא ה"ה דאפילו בעלי מומין אין נפדין ואיידי דתנא רישא נפדין תמימים תנא נמי סיפא אין נפדין תמימים ואיידי דתנא רישא לכל זבח שירצה תנא נמי סיפא לכל זבח שירצה: והשוחטן בחוץ פטור: ז) רב הונא מתני חייב ומוקים לה *בדוקין שבעין ואליבא דר"ע דאמר אם עלו לא ירדו: בין לפני פדיונו בין לאחר פדיונו עושה תמורה: אמר ר"נ אמר רבה בר אבוה ותמורתו לאחר פדיונו מתה מאי טעמא *היכי ליעביד ליקרביה מכח קדושה דחייה קאתיא ליפרקה לא אלימא למיתפס פדיונה הלכך מתה מתקיף לה רב עמרם (ג) ותיתכיל במומה לבעלים וכי ג) מה בין זו לתמורת בכור ומעשר *דתנן *תמורת בכור ומעשר הן וולדן וולד ולדן עד סוף כל העולם הרי הן כבכור ומעשר ויאכלו במומן לבעלים אמר ליה אביי זה שם אמו עליו וזה שם אמו עליו זה (ג) כולו תמורת בכור ומעשר מיקריא מה בכור ומעשר במומן מיתאכלן לבעלים אף תמורתן מיתאכלא וזה שם אמו עליו תמורת קדשים מיקריא מה קדשים לא מיתכלי אלא בפדיון אף תמורתן נמי לא מיתכלי אלא בפדיון והא לא אלימא למיתפס פדיונה תניא כוותיה דרב נחמן מנין *לתמורת פסולי המוקדשין שמתה תלמוד לומר °ממעלי הגרה טמא (ד) האי מיבעי ליה להמשחטאות מתות ההוא °ממפריסי הפרסה טמא נפקא תניא נמי הכי מנין לחמש חטאות מתות תלמוד לומר ממפריסי הפרסה טמא חמש חטאות מתות הילכתא גמירי לה אלא כי אתא קרא לתמורת אשם תמורת אשם נמי הילכתא היא ה) כל שבחטאת מתה באשם רועה אלא לעולם חמש חטאות מתות ואצטריך קרא ואצטריך הילכתא דאי מקרא הוה אמינא לרעייה קמ"ל הילכתא למיתה ואי מהילכתא הוה אמינא היכא דעבר איקרי ואכל מהני המש חטאות איסורא איכא לאו ליכא קמשמע לן דאיכא לאו ואיבעית אימא לאקושי דבר הבא ממעלי הגרה למיתה אף כאן במיתה: **מתני' *המקבל

[ג] מיר כה: ב"ק קי: המוקה יח.]

ולדותיהן

דר"נ דאי לא הוה אלא סעמא דר"נ הו"א דמתה כיון שאין אנו יכולין לתקן בענין עשה וצריך להכניסה לכיפה ומעמא דהכא הוי כדקאמר רב נחמן. תוס' חיצוניות ד) וי"ל וכו' וז"ל הוס' חיצוניות ואור"י שיש לחלק בין תמורה לולד דכיון דחלה עליו תמורה לאחר פדיון חלה עליו קדושה דהויה ומתה אבל ולד שנולד לאחר הפדיון הוי חולין נמורין שלא מצינו שום קדושה שחלה עליו ועוד נראה לר"י שהתמורה חלה עליה קדושה בקל מהרה יותר מולד דהא ולדות שלאחר פדיון גבי ולד בעלי מומין איכא למ"ד לעיל דלא קדשיה אלא לרעייה ואילו תמורות בעל מום הוה נראה לר"י שקריבה לכ"ע: ה) אי נמי תרי קראי כתיבי אלא וכו' וז"ל תוס' חיצוניות אלא כי אצטריך קרא לתמורת אשם וא"ת והלא תמורת אשם אינה מתה אלא מדרבנן ומן התורה קריבה עולה כפי' ר"ת בהרבה מקומות ואומר ר"ת דמשמע שאינה קריבה כמשפטה אלא לרעייה אולא אי למיתה וכ"ל דקרוב ליה פ' הקונטרס דפירש כך וז"ל כי אצטריך קרא לתמורת אשם שתהא רועה דאשם לא קריב הילכך תמורה לא קריבה והאי מסא דקרא דקאמר הכי דאדהו עד שיהיה סמא כלומר שיפול בו מום עכ"ל פ' הקונטרס א"נ ל"ל דהכי פירושו אלא אצטריך קרא לתמורת אשם דאלא למיתה והדר פריך והא הלכתא גמירי לה שאולה לרעיה מיהו ל"נ דלא משמע שהיה מוצה בכך מתחלה דתיהל תמורת אשם למיתה דלא הוה מעי אלא בהא דמפיק לה מקרא ופריך הלכתא גמירי לה לכן נראה כפירושא קמא:

שיטה מקובצת

ג) רב הונא מתני חייב. פי' רש"י ז"ל דהיינו סיפא דבריתא דלעיל דקדם הקדישן לטומן ולהכי לא קאמר כללו של דבר לאתויי שחטן בחוץ דחייב ועוד דמ"ה לא קאמר ליה דלא בעי לאוקמא כר"ע בדוקין שבעין וכן נראה לר"י דהיינו סיפא דמתני' דקדם הקדישן לטומן כי אין לומר דהיינו רישא והיא דהשוחטן בחוץ פטור דהא כבר פי' רש"י התלמוד המשנה דסיפא דקדם הקדישן את מומן ועוד דבסמוך נמי מס' הבריתא בין לאחר פדיונן פדיונן בין לאחר פדיונן עיין תמורה אמר ר"נ וכו' ע"כ תוס' חיצוניות: ד) מה בין זו לתמורת בכור ומעשר **דתנן וכו'.** קשה לה"ר אלחנן דאמאי לא פריך הכי לעיל דגבי הא דקאמר רב הונא דולד לאחר פדיונן מתה מהאי טעמא דלא אלימא למתפס פדיונן ולפריך מולד מעשר וולד ולדן עד סוף העולם כיוצא בו ונאכל במומן לבעלים והר"י מפרש דלאו קושיא היא דהא לעיל איירי בולד בעלי מומין לאחר פדיונן דכיון דחלוק מן האם שהיא תמים והיא בעלת מום אין לו להיות קדוש כקדושת האם אלא קדושה דחייה אבל ולד מעשר דמי לאמן ואינו חלוק מאמן כלל ולהכי משהריא במומן לבעלים כדין מעשר והכא פריך מתמורה של פסולי המוקדשין לתמורת[בכור ומעשר] (והאי קרא משחבר דמיירי לאחר פדיונן דלפני פדיונן מ"הא קרבה. תוספות חיצוניות): ג) ודרשינן הכי וכו' ואור"י דהאי קרא מסתברא דמיירי לאחר פדיון דלפני פדיון מ"הא קרבה והקשה ה"ר אלחנן כיון דסברא הוא דמתה ממעמא דלעיל דלא אלימא למתפס פדיונה וא"כ קרא ל"ל ותירץ דשפיר אצטריך קרא ומעמא אחר וקמ"ל קרא שיש לאוקמא כר"ע בדוקין שבעין וכן נראה לר"י דהיינו סיפא דמתני' דקדם הקדישן לטומן כי אין לומר דהיינו רישא דהשוחטן בחוץ פטור דהא כבר פי' רש"י התלמוד המשנה דסיפא דקדם הקדישן את מומן ועוד דבסמוך נמי מס' הבריתא בין לאחר פדיונן פדיונן בין לאחר פדיונן עיין תמורה אמר ר"נ וכו' ע"כ תוס' חיצוניות: ה) מה בין זו לתמורת בכור ומעשר **דתנן וכו'.** קשה לה"ר אלחנן דאמאי לא פריך הכי לעיל דגבי הא דקאמר רב הונא דולד לאחר פדיונן מתה מהאי טעמא דלא אלימא למתפס פדיונן ולפריך מולד מעשר וולד ולדן עד סוף העולם כיוצא בו ונאכל במומן לבעלים והר"י מפרש דלאו קושיא היא דהא לעיל איירי בולד בעלי מומין לאחר פדיונן דכיון דחלוק מן האם שהיא תמים והיא בעלת מום אין לו להיות קדוש כקדושת האם אלא קדושה דחייה אבל ולד מעשר דמי לאמן ואינו חלוק מאמן כלל ולהכי משהריא במומן לבעלים כדין מעשר והכא פריך מתמורה של פסולי המוקדשין לתמורת[בכור ומעשר] (והאי קרא משחבר דמיירי לאחר פדיונן דלפני פדיונן מ"הא קרבה. תוספות חיצוניות): ג) ודרשינן הכי וכו' ואור"י דהאי קרא מסתברא דמיירי לאחר פדיון דלפני פדיון מ"הא קרבה והקשה ה"ר אלחנן כיון דסברא הוא דמתה ממעמא דלעיל דלא אלימא למתפס פדיונה וא"כ קרא ל"ל ותירץ דשפיר אצטריך קרא ומעמא אחר וקמ"ל קרא שיש לאוקמא כר"ע בדוקין שבעין וכן נראה לר"י דהיינו סיפא דמתני' דקדם הקדישן לטומן כי אין לומר דהיינו רישא דהשוחטן בחוץ פטור דהא כבר פי' רש"י התלמוד המשנה דסיפא דקדם הקדישן את מומן ועוד דבסמוך נמי מס' הבריתא בין לאחר פדיונן פדיונן בין לאחר פדיונן עיין תמורה אמר ר"נ וכו' ע"כ תוס' חיצוניות: ד